

ונשלחה לעולם הזה שיש טרדות ומניעות ומתוך הטרדות והמניעות דווקא לפנות עתים לתורה וחפלה כנודע. והו שרמו ואמר 'ישלח' וכו', היינו שזה המכוון של שליחת הנשמה לעולם הזה כנ"ל.

ואמר עד יצאת המים, פירוש 'המים' היינו המים הזידונים והשטף מים רבים של הדאגות וטרדות המשא ומתן כנ"ל, וידוע (אבות פ"ד מ"ט) המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר, זהו שרמו 'עד יצאת המים' היינו עד שסרים ממנו המים הזידונים היינו הדאגות והטרדות, וזכה לקיימה מעושר כנ"ל, ודו"ק והבן:

או יאמר וישלח את העורב וכו' על דרך הנ"ל ובסגנון אחר קלת. והוא על פי דברי קדשו של אא"ז זלוק"ל. פעם אחת שאל לו חסיד אחד אם לעסוק במשא ומתן ובדרך ארץ אם לא, ענה ואמר צודאי טוב ויפה לחסידים שיעסקו בדרך ארץ, ומי שאומר שאינו רוצה לעסוק במשא ומתן מחמת שהוא מניעה לעבדות אינו יודע בדרכי חסידות כלל, כמו שמלינו (קידושין מ, ב) כל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ לא צמורה הוא חוטא, שנאמר (קהלת ד, יג) והחוט המשולש לא צמורה ינתק.

והנה 'חוט המשולש' הוא שלוקחין שלשה חוטין ושורז אותם ביחד, ואף שכל חוט לבדו אינו חזק כל כך, אולם בהתחברם כל אחד מחזק את חבירו. וכן מי שעוסק במקרא ומשנה ודרך ארץ, כל אחד נותן כח וחיוזה לחבירו, היינו שמהרא ומשנה נותנים

כח להדרך ארץ שיהיה המשא ומתן כמו תורה שאינה תחת הזמן כך המשא ומתן לא יהיה תחת הזמן, ואף שלא יהיה העת הזאת עת טובה לזה המשא ומתן מכל מקום ירויה, כי הוא למעלה מן הזמן, ובכן יוכל ללמוד בכל עת אף בשעת היריד ואינו חושש שעל ידי זה יתמעט פרנסתו, כי אדרבה צוה נותן כח להמשא ומתן כנ"ל, וכן המשא ומתן נותן כח והתחזקות ללימוד מקרא ומשנה, כי צעת שאדם עוסק במשא ומתן ויש לו השתוקקות ללמוד, אחר כך כשפונה לתורה הוא לומד בהשתוקקות גדול וחשק נמרץ, ומאין בא לו זה, על ידי ההשתוקקות לתורה שהיה לו בשעת שעסק במשא ומתן ונתבטל מלימודו.

במו שאנו רואין שילד העני יש לו כח יותר מילד העשיר אף שיש לו כל מענוגי העולם, והוא כי מה שירעב ויתאווה זה הילד העני ללחם ואין, אחר כך כשישיגנו למלא רעבוננו נחוסף לו כח ועוז, נמצא על ידי שהרעיב את עצמו מקבל חיות מזה הלחם. כמו כן הדבר בלחמו של תורה, כשעוסק במשא ומתן ועל ידי זה מרעיב עצמו ללמוד ונעשה רעב ונמצא ללחמו ומימו של תורה, ואחר כך כשלומד מוצא בו טעם ערב ומתוק.

וגם כי צעת שעומד בשוק ובוטל מדברי תורה אזי אינו נחשב בעיני עצמו לכלום כי צמה יתגאה, וצוה פושט את נבלתו היינו הגאות כמו שאמרו חז"ל (פסחים ק"ג, א) פשוט נבלה בשוק, פי', 'פשוט נבלה', וצמה 'בשוק', היינו על ידי השוק כנוכר לעיל יוכל

ואמר עד יבשת המים, 'יבשת' אותיות
'תשבי' עיין שם בצעל הטורים וזרש"י ז"ל,
ורמזו 'עד יבשת' היינו עד שיבוא אליהו יהיה
עבודת הצורא בדרך הזה, שאז לעתיד לבוא
יהיה יום שכולו שבת ומנוחה, ודי למדין:

והנה עצה זית ברה בפיה (ח. יא.) ופירש
רש"י ז"ל אמרה יהיו מזונותי מרורין
כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדגש בדי
בשר ודם. והנה לכאורה הם דברי תימה, איך
ילויר שמתנת בשר ודם תהיה בעין יפה
מזונות מתוקין, ומתנת הקב"ה בידו המלאה
הפתוחה הקדושה והרחבה תהיה מזונות
מרורין חלילה, אדרבה מכל שכן הצורא
יתברך שמו כשהוא נותן בעין יפה הוא נותן
והוא יתן מעדני מלך, ואיך יתכן מאמר
היונה יהיו מזונותי מרורין בדי הקב"ה,
ממה נפשך אם בידו של הקב"ה איך ילויר
שיהיו מרורין חלילה.

אלא יש לומר הפירוש יהיו מזונותי וכו'
ר"ל עסק המזונות, היינו עסק המשא ומתן
שאדם מוטרד במשא ומתן למזונותיו ופרנסתו
כמוצן. והענין הוא כך, דהנה מי שנפשו
חשקה בתורה ומואס בהבלי עולם הזה, אזי
כשצא השעה שהוא מוכרח לעסוק במשא
ומתן מר לו מאוד שבוטל מן התורה, אך כי
ההכרח לא יגונה, ושכרו הוא שפרנסתו צאה
בהשגחה פרטית מן השמים מידו של הקב"ה
המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שאינה
פוסקת לעולם, כמו שנאמר (תהלים לו, כה) ולא
ראיתי נדיק נעזב וכו'. ובהיפוך, מי שהוא
משוקע בהבלי עולם הזה, איש הזה הטרדות

לפשוט את נבלתו היינו הגאות כנ"ל. ואם
כן אחר זה כשעוסק בתורה היא מתקיימת
בידו, כי לא בשמים היא (דברים ג, יב) לא
תמלא בגסי הרוח (עירובין נה, א), ואם כן
לפי זה המשא ומתן הוא סיוע גדול ללימוד
התורה כמוצן, עכדה"ק.

היוצא לנו מזה, שעל ידי המשא ומתן
אחר זה כשפונה ללמוד הוא מוצא טעם ערב
ומתוק בלימודו כנ"ל, וכדאיתא בכתר שם טוב
(נ"י השל"ג [אות לד] על המאמר חז"ל (מנחות
נט, א) פעמים שביטולה של תורה זו יסודה,
שעל ידי חלילה ושחיה ועסק המשא ומתן
שמתבטל האדם מלימוד התורה, אז נחה
הנשמה מהתלהבותה ומתחזקת לשוב לדביקות
יותר עליון, בסוד (יחזקאל א, יד) והחיות רצוא
ושוב, עי"ש והצן.

והנה ידוע (מגיד מישרים בראשית ד"ה אור
ליום השבת י"ד לטבת) הענין שליחת הנשמה
לעולם הזה הוא כדי שלא תאכל נהמא
דכסופא. זהו שרמזו וישלח את הערב ויאל
יאל ושוב, פי', 'וישלח' ר"ל הענין שליחת
הנשמה לעולם הזה, הוא כדי 'את הערב',
היינו שחטעום עריבות ומתיקות בעבודתה,
כי בשמים תאכל נהמא דכסופא שאינה מתוק
לחך, לכן נשלחה לעולם הזה שתמלא טעם
ערב ומתוק בעבודתה, והוא על ידי ויאל יאל
ושוב, היינו על ידי 'ויאל יאל' לפעמים
לפרקמטיא 'ושוב' מיד לתורה, על ידי זה
מוצא טעם ערב ומתוק בלימודו בסוד והחיות
רצוא ושוב כנ"ל, שאין מתיקת עבדות זה
בשמים, כנוצר לעיל כלום משא ומתן יש
ביניכם וכו'.